

Svar på interpellation 2019:08 av Jens Sjöström (S) om spelreklam i kollektivtrafiken

Jens Sjöström (S) har ställt följande frågor till mig:

1. Är du beredd att revidera SL:s respektive WÅAB:s anvisningar för reklam i trafiken så att spelreklam förbjuds?
2. Vilket ansvar anser du att Region Stockholm har för att alla resenärer ska kunna resa i kollektivtrafiken utan att riskera sin hälsa?
3. Vilka risker ser du med spelreklamen generellt?
4. Förutom den personliga tragedi som spelberoende innebär, hur ser du på de potentiella ökade kostnader för spelberoendeproblematik som kommunerna och Region Stockholm kan drabbas av till följd av spelreklamen?

Som svar vill jag anföra följande:

Den 1 januari i år gjordes den svenska spellagstiftningen om och det infördes ett licenssystem för spel i Sverige. Omregleringen var ett direkt resultat av beslut fattade av nuvarande regering. Sedan dess är spelbolagen krävda att ansöka om licens för att bedriva verksamhet i Sverige. Dessa licenser utfärdas av den statliga myndigheten Spelinspektionen.

Spelbolag som ska verka på den svenska spelmarknaden ska ansöka om spellicens och därmed godkännas av svenska staten. De ska följa den svenska lagstiftningen samt betala skatt. Konkurrensfördelen dessa skattebetalande och lagliga spelbolag åtnjuter, jämte de utländska oreglerade spelbolagen, är just möjligheten till marknadsföring i Sverige, dock följde krav på att måttfullhet ska gälla vid marknadsföringen av spel.

När regeringen förändrar lagstiftningen för olika branscher och deras möjlighet att göra reklam i Sverige påverkar det också

Trafikförvaltningens verksamhet. Detta då arbetet med reklam i kollektivtrafiken utgår ifrån regeringens och riksdagens beslut i frågan.

I sammanhanget kan det vara värt att påminna om att reklam inte bara är ett naturligt inslag i en urban stadsmiljö. Den är och förblir även en viktig och växande intäktskälla för kollektivtrafiken. Tack vare reklam behöver mindre pengar tas från resenärer och skattebetalare för att bedriva verksamheten. Ett liknande arbete med reklam bedrivs också i nära nog varje utvecklad kollektivtrafikstad. Som grund för arbetet har också sedan lång tid utverkats ram- och regelverk, där de internationella bestämmelserna från ICC:s, Internationella Handelskammarens, Code of Advertising utgör en av de främst bärande.

Därtill finns väl utarbetade rutiner för hur arbetet med reklam ska ske samt hur synpunkter på enskilda fall ska hanteras, något som även hanteras inom ramarna för Reklamombudsmannens arbete.

Trafikförvaltningens regelverk angående reklamens visuella uttryck och mängd är restriktiva, tydliga och kraftfulla. Efter dialog mellan Trafikförvaltningen och Stockholm stad införde även Stockholms stad, under 2018, samma regelverk som Trafikförvaltningen, det vill säga ICC:s som nämns ovan. Det var klokt. Även framöver är det fördelaktigt att samma regler så långt som möjligt gäller för reklam i kollektivtrafiken som utanför densamma.

Värt att notera är också att det redan innan regeringens licenssystem, med tillhörande tillåtelse för spelreklam, vann laga kraft infördes ett särskilt regelverk för arbetet avseende just spelreklam. Detta via Trafikförvaltningens reklamoperatör Clear Channel.

Kriterierna utgår från Spelbranschens riksorganisations (SPER) etiska riktlinjer för ansvarsfull marknadsföring av spel om pengar. De tar bland annat fasta på krav om obligatorisk information om åldersgräns för spelande, hänvisning till Stödlinjen samt rekommendation om ansvarsfullt spelande, att maximalt 20 procent av reklamutrymmet i varje annonsmiljö utgörs av spelreklam (med annonsmiljö menas till exempel en enskild tunnelbanestation), att endast tillåta reklam från bolag som har licens hos Spelinspektionen samt att begränsa vilken typ av terminologi och grafiskt uttryck som får användas i annonserna.

Det är tydligt att regeringens omreglering har väckt viss debatt och att det pågår flera processer bland ansvariga för regleringen avseende lagstiftningen. Som ett led i detta har spelbranschen presenterat förslag till ytterligare självreglering av reklam. Förhoppningsvis kommer detta att leda till en generell minskning av volymen, inte minst i de digitala kanaler och medier där den i dag är som mest omfattande.

Ansvarigt statsråd har även öppnat för möjligheten till en ny omreglering, liknande den gällande reklamen för alkohol, det vill säga att särskild måttfullhet ska gälla samt konsekvenserna av ett totalt eller partiellt förbud av spelreklam. Vi avvaktar den utredning som nu tillsatts och utgår ifrån att vi som viktig aktör inom området tillfrågas av regeringen avseende vår syn på frågan innan slutsatser dras och beslut fattas.

I väntan på dialog och besked från regeringen följer vi utvecklingen. Detta med grund för vårt eget arbete i gällande lagstiftning avseende spelreklam och de internationella bestämmelserna från ICC:s, Internationella Handelskammarens, Code of Advertising. Finns konstruktiva och välavvägda förslag som vi kan framföra till regering och lagstiftare tar jag samtidigt gärna del av dem för vidarebefordran till ansvarigt statsråd i den dialog jag ser framför mig denne kommer att bjuda in till.

Frågan om reklam bör också lyftas till mer principiell karaktär. Där är min övertygelse att ingen politiker bör göra sig till domare över vilken enskild reklam som ska sättas upp eller tas ned i samhället i stort. Ett sådant förfarande vore ej förenligt med den rätts- och myndighetstradition som sedan länge finns i Sverige.

Med det sagt vill jag vara tydlig med att spelmissbruk, i likhet med många andra missbruk, har lett till många tragiska livsöden i vårt samhälle. Enskilda drabbas. Det gör även många anhöriga som får se sin partner, vän eller kollega försätta sig själv i en många gånger destruktiv och ohållbar situation.

Att där finns aktörer som utnyttjar detta har vi många gånger blivit varse. För något år sedan avslöjades exempelvis hur en etablerad aktör på den svenska spelmarknaden kombinerande aggressiv marknadsföring och försäljning av spel på kredit med att sända tusentals människor till Kronofogden. Vi har alla en skyldighet att agera mot den typen av oseriösa aktörer som söker dra nytta av

medmänniskors olycka. Häri tror jag det är centralt att vi som politiska partier och företrädare för desamma lever som vi lär.

Att agera mot missbruket är viktigt. Här har också tagits flera viktiga steg. Sedan den 1 januari 2019 finns exempelvis tjänsten spelpaus.se där spelkonsumenten kan via en väg in stänga av sig från allt licensierat spel som kräver registrering. Stömlinjen drivs av Centrum för psykiatriforskning vid Region Stockholm och Karolinska institutet på uppdrag av Socialdepartementet. Det är en insats som så här långt saknar motsvarighet i övriga Sverige.

Avslutningsvis bär vi ett stort ansvar för tryggheten och säkerheten i vår kollektivtrafik. Den är något vi aldrig kommer att tumma på eller avvika ifrån. Därför genomför vi flera viktiga och riktade insatser för säkerhet och trygghet i kollektivtrafiken, något som gett goda resultat. Det arbetet fortsätter. I den konkreta frågan gör vi dock klokt i att invänta regeringens och riksdagens agerande, så att vi går i takt med lagstiftningen och dess intentioner. Vi agerar trots allt som en del i den helhet som är Sverige, inte som en solitär opåverkad av det som sker i samhället omkring oss.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Stockholm den 2 maj 2019

Kristoffer Tamsons